

Kainuun liiton lausunnot ajalla 26.4. – 16.05.2022

Mhall 23.05.2022 § 109
152/08.01/2022
147/08.00.02/2022
142/08.00.00/2022
132/03.00.00/2022
126/08.00.00/2022
115/08.00.01/2022

- 1) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja suunnittelija Mari Isojärvi ovat 28.4.2022 antaneet Sotkamon kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

”LAUSUNTO MUSTOLAN ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN JA LAAJENNUKSEN KAAVAEHDOTUKSESTA

Sotkamon kunta on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa Mustolan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen kaavaehdotuksesta. Kaavoitettava alue sijoittuu Vuokatintieltä Tenetinvirran rantaan ja Tenetin koululta Mustolan teollisuusalueelle ulottuvalle alueelle, jolla on voimassa Mustolan asemakaava, sekä kiinteistölle 765-401-94-12 Kaartola Vuokatinharjun asemakaava-alueella. Alueen pinta-ala on noin 48 hehtaaria. Kaavoitettavalla alueella on voimassa Vuokatin yleiskaava 2035.

Asemakaavoituksella selvitetään Tenetin koulun rakentamisedellytykset suunnitellun mukaisena, Tenetin koulun liikenteen tuomat muutokset katujärjestelyissä sekä päivitetään asemakaava vastaamaan toteutunutta ja tavoiteltua tilannetta.

Asemakaavaehdotus

Kainuun liitto toteaa, että Mustolan asemakaavamuutosehdotus sopeutuu Kainuun maakuntakaavoituksen tavoitteisiin, eikä sillä ei ole huomautettavaa asemakaavaehdotukseen.”

- 2) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja maankäyttö-asiiantuntija Martti Juntunen ovat 5.5.2022 antaneet Kajaanin kaupungille seuraavan sisältöisen lausunnon:

”LAUSUNTO KAJAANIN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTTAMISESTA

Kajaanin kaupunki on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Kajaanin rakennusjärjestyksen muuttamisesta.

Kajaanin nykyinen rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.9.2014 (§ 35) ja otettu käyttöön vuonna 2015. Osa rakennusjärjestyksen määräyksistä on vanhentunut ja on katsottu tarpeelliseksi muuttaa rakennusjärjestystä niiltä osin. Tarkoituksenmukaisena on nähty muuttaa ainoastaan havaitut epäkohdat, ei lähteä uudistamaan koko rakennusjärjestystä.

Kajaanin ympäristötekninen lautakunta on kokouksessaan 30.3.2022 (§ 32) hyväksynyt rakennusjärjestysehdotuksen ja

päättänyt asettaa sen nähtäville ja pyytää siitä tarvittavat kirjalliset lausunnot.

Rakennusjärjestysedotus

Kajaanin rakennusjärjestyksen muuttaminen vain tarpeellisilta osin on perusteltua ja tarkoituksenmukaista vireillä olevan maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen vuoksi.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa rakennusjärjestys-ehdotukseen.”

3) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja aluesuunnittelu-asiantuntija Sini Kantola ovat 5.5.2022 antaneet Kainuun ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

”LAUSUNTO SIVAKKALEHDON TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (252/2017) mukaisena yhteysviranomaisena lausuntoa muun muassa Kainuun liitolta Kajaanin ja Sotkamon Sivakkalehdon tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA). Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavien, ABO Wind Oy:n ja Metsähallituksen, laatima suunnitelma ympäristövaikutusten arvioinnissa tarvittavista selvityksistä ja arviointimenettelyn järjestämisestä.

ABO Wind Oy suunnittelee yhteistyössä Metsähallituksen kanssa Sivakkalehdon tuulivoimaloiden alueen rakentamista Kajaanin ja Sotkamon kuntien eteläosaan. Tuulivoimahankealue sijaitsee noin 23 kilometriä Kajaanin keskustasta kaakkoon ja noin 25 kilometriä Sotkamon keskustaajamasta lounaaseen.

Tuulivoimahankealue käsittää yhtenäisen alueen, jonka pinta-ala on noin 70 km². Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan ja vertaillaan seuraavia vaihtoehtoja:

- V0: tuulipuistoa ei rakenneta
- VE1 vaihtoehto: 54 voimalaa
- VE2 vaihtoehto: 39 voimalaa

Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus olisi enintään 300 metriä ja yksikköteho enintään 10 MW. Tuulipuiston sisäinen sähkönsiirto toteutettaisiin maakaapelein ja ilmajohdoin. Tuulipuisto liitettäisiin sähköverkkoon Fingridin Vuolijoen sähköasemaan uudella, noin 55 kilometrin pituisella, 400 kV voimajohdolla. Lisäksi tutkitaan toisen toimijan 110 kV ilmajohdon sijoittamista samaan 400 kV pylväsrakenteeseen tai vierelle. Nämä uudet voimajohdot kuuluvat osaksi hankkeen YVA-menettelyä. Hankkeessa on tarkoitus käyttää samaa 400 kV voimajohtoa Vuolijoelle kuin viereisessä Kivikankaan tuulivoimahankkeessa.

Hankealueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa. Hankkeen edellyttämän rakentamiseen oikeuttavan tuulivoimaosayleiskaavan laadinta tehdään samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa. Menettelyt pyritään toteuttamaan rinnakkain muun muassa järjestämällä mahdollisuuksien mukaan yhteiset yleisötilaisuudet. Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA:n yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja ympäristövaikutusten arviointeja.

Ympäristövaikutusten arviointi tehdään YVA-ohjelman ja siitä saadun yhteysviranomaisen, Kainuun ELY-keskuksen, lausunnon pohjalta. Arviointityön tulokset kootaan YVA-selostukseen, joka valmistuessaan toimitetaan yhteysviranomaiselle. Yhteysviranomaisen asettaa arviointiselostuksen YVA-ohjelman tavoin julkisesti nähtäville.

Ympäristövaikutuksia selvitetessä painopiste asetetaan merkittäviksi arvioituihin ja koettuihin vaikutuksiin, joita tässä hankkeessa arvioidaan alustavasti olevan erityisesti melu- ja varjostusvaikutukset, maisemavaikutukset, vaikutukset ihmisten elinoloihin ja virkistykseen, linnustovaikutukset, vaikutukset suurpetoihin (erityisesti susi), vaikutukset Natura- ja muille suojelualueille sekä yhteisvaikutukset lähialueen muiden hankkeiden kanssa. Muita mahdollisesti merkittäviksi koettuja tai muuten olennaisia vaikutuksia pyritään tunnistamaan YVA-menettelyn aikana selvitysten, lausuntojen, mielipiteiden ja sidosryhmätyöskentelyn kautta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely päättyy, kun yhteysviranomaisen antaa perustellun päätelmänsä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Toiminnan kehittäminen alueelle jatkuu YVA-menettelyn päättymisen jälkeen tarvittavilla lupa- ja kaavaprosesseilla. Arviointiselostus sekä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ja siihen sisältyvä yhteenveto annetuista lausunnoista ja mielipiteistä liitetään hankkeen lupahakemusasiakirjoihin.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu kattavasti ja siitä käy ilmi hankealueen nykytila ja arvioitavat vaikutukset.

Arviointiohjelman 2.2.2 Maakunnalliset tavoitteet -kohdassa tuodaan esille Kainuun maakuntaohjelma 2018–2021 (Kainuu-ohjelma). Kainuun liitto tuo esille tarkennuksena, että Kainuussa on laadittu tämän jälkeen uusi Kainuu-ohjelma, joka on hyväksytty maakuntavaltuustossa 22.12.2021. Se sisältää maakuntastrategian 2040 sekä maakuntaohjelman 2022–2025.

Kainuussa voimassa olevat viisi maakuntakaavaa on lueteltu hyvin ohjelmassa. Kainuun liitto toteaa, että Kainuun maakuntakaavoituksessa annetut koko maakuntakaava-alueen käsittävät yleiset suunnittelumääräykset koskevat Sivakka-lehdon hankealuetta.

Hankevaihtoehto VE1 sijaitsee osin voimassa olevassa Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetulla kaivosmineraali-alueella, ek-m. Osa-aluemerkinnällä ek-m osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä. Näillä alueilla kaivostoiminta on tulevaisuudessa todennäköistä. Maakuntakaavassa osoitetulla kaivosmineraali-alueella on toteutettu YVA-menettely koskien Kolmisopen esiintymän hyödyntämistä ja kaivospiirin laajennusta. YVA-yhteysviranomaisen on antanut kaivos-hankkeesta perustellun päätelmän 21.2.2022. Kainuun maakuntavaltuuston 22.12.2021 (§ 41) hyväksymän Kainuu-ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaan Kainuussa turvataan uusien kaivoshankkeiden käynnistyminen silloin, kun ympäristö- ja vastuullisuuskriteerit toteutuvat ja kaivosalueen kunnat haluavat kaivoksen. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että

maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa pyritään turvaamaan olemassa olevan kaivostoiminnan toiminta- ja kehittymisedellytykset yhteensovittaen nämä toiminnot uuden tuulivoimarakentamisen kanssa.

Hankealue sijoittuu osittain Kainuun voimassa olevan tuuli-voimamaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle Sivakkalehto tv-12 (osa-aluemerkintä). Kainuun maakuntavaltuusto on käynnistänyt 17.6.2019 (§ 10) vaihemaakuntakaavan laatimisen voimassa olevan tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamiseksi. Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen on edennyt luonnosvaiheeseen ja Kainuun maakuntahallitus on asettanut Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnoksen julkisesti nähtävillä 22.12.2021–31.1.2022 väliseksi ajaksi ja pyytänyt siitä lausuntoja. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnoksessa on esitetty Sivakkalehdon alue (tv-26) voimassa olevaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaa laajempina. YVA-ohjelmassa esitetty hankevaihtoehto VE2 sijoittuu tuulivoima-maakuntakaavan 2035 kaavaluonnoksessa esitetylle tuulivoimaloiden alueelle ja hankevaihtoehto VE1 on laajempi kuin tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnoksessa esitetty alue.

YVA-ohjelman mukaan hankkeen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein ja ilmajohdoilla. Alue liitettäisiin sähköverkkoon Fingridin Vuolijoen sähköasemaan uudella 400 kV voimajohdolla, jonka pituus on noin 55 km. Voimajohdolle tutkitaan neljää eri reittivaihtoehtoa. Sähkönsiirron maakuntakaavallisia edellytyksiä on mahdollista arvioida käynnissä olevan tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen yhteydessä yhteensovittaen ja huomioiden myös muut alueen maankäyttömuodot ja -tarpeet maakuntakaavan edellyttämällä yleispiirteisellä tarkkuustasolla.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen raja-alueet täsmentyvät kuntakaavassa tarkempien selvitysten perusteella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tällaisessa tapauksessa kyseessä on hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta. Lähtökohtana on, että maakuntakaavan tavoite on turvattava samassa kaavassa, jossa maakuntakaavan ratkaisusta poiketaan. Hyväksyttävän eroavuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei aluetta ole maakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää tuulivoimarakentamisen. Hyväksyttävä eroavuus ei voi kuitenkaan tarkoittaa maakuntakaavan keskeisistä periaatteista poikkeamista eikä myöskään maakuntakaavassa erityisesti tutkitusta sijaintipaikasta poikkeamista. Maakuntakaavassa esitetyn ratkaisun kanssa ristiriidassa oleva eli maakuntakaavan vastainen kaavaratkaisu ei ole mahdollinen ilman maakuntakaavan muuttamista. Kaavaratkaisun voidaan katsoa olevan ristiriidassa maakuntakaavan kanssa, mikäli kyseessä ei ole maakuntakaavan täsmentyminen tai hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa YVA-ohjelmasta.”

- 4) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja suunnittelija Mari Isojärvi ovat 6.5.2022 antaneet seuraavan sisältöisen lausunnon Suomussalmen kunnalle:

"LAUSUNTO ÄMMÄNSAAREN ASEMAKAAVAN KURIMON ALUEEN KAAVAMUUTOSEHDOTUKSESTA

Suomussalmen kunta on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa Ämmänsaaren asemakaavan Kurimon alueen asemakaavamuutosta koskevasta kaavaehdotuksesta. Kainuun liitto on antanut Kurimon alueen kaavaluonnoksesta lausuntonsa 21.5.2021.

Alue sijaitsee Suomussalmen kaupunkirakenteen luoteispäässä, Kiantajärven Pesiönlahden ja Kurimonlahden eteläpuolella. Suunnittelualueen pohjoispuolitse kulkee Kuusamoon ja Hyrynsalmelle johtava valtatie 5. Asemakaavan muutoksessa tavoitteena on säilyttää Kurimon alueen maisemalle ja rakennuksille ominaiset arvokkaat ominaispiirteet. Vanha Kurimo on maakunnallisesti arvokas kohde. Asemakaavan muutoksessa huomioidaan rakennusten käyttötarkoitusten muutokset ja liiketoimintaan liittyvät lisärakentamistarpeet. Kaavalla ohjataan alueelle sijoitettavaa lisärakentamista ja sen sopivuutta ympäristöön. Kaavoitettava alue on laajuudeltaan noin 24 ha.

Asemakaavan kaavaehdotus

Kainuun liiton luonnoksesta annetussa lausunnossa esille tuodut asiat on huomioitu kaavaehdotuksessa.

Kainuun liitto toteaa asemakaavamuutoksen sopeutuvan Kainuun maakuntakaavoituksen tavoitteisiin eikä sillä ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

- 5) Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ja maankäyttö-asiiantuntija Martti Juntunen ovat 12.5.2022 antaneet liikenne- ja viestintäministeriölle lausuntopalvelu.fi:n kautta seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO MAANTEIDEN TOIMINNALLISEN LUOKITUKSEN PÄIVITYSTÄ KOSKEVASTA ARVIOMUISTIOSTA

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa laatimastaan maanteiden toiminnallisen luokituksen päivitystä koskevasta arviomuistiosta.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vuosille 2021-2032 toimenpiteenä on, että liikenne- ja viestintäministeriön johdolla päivitetään liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain edellyttämä maanteiden toiminnallinen luokitus vastaamaan nykytarpeita ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita vuoden 2022 loppuun mennessä.

Tavoitteena on toteuttaa maanteiden toiminnallisen luokittelun päivitys siten, että maanteiden toiminnalliset luokat on määritelty valtakunnallisesti yhtenäisin perustein.

Osana päivitystä tehtäisiin tarpeelliset lainsäädäntömuutokset, selvitettäisiin muutostarpeita alueellisessa

liikennejärjestelmätyössä ja koottaisiin ne osaksi liikenneverkon strategista tilannekuvaa. Alueellisessa tarpeiden selvittämisessä ja tilannekuvan laadinnassa huomioitaisiin myös katu- ja yksityistierajapinnat. Osana seuraavaa valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa valmisteltaisiin täsmentävät periaatelinjaukset toiminallisten luokkien määrittelyn tueksi. Tarpeelliset muutokset maanteiden toiminallisiin luokkiin toteutettaisiin tiesuunnitelmamenettelyssä.

Arviomuistion kommentointi

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää erityisesti näkemyksiä seuraaviin kysymyksiin:

1. Olisiko tiesuunnitelma asianmukainen tapa päättää maanteiden toiminnallisesta luokasta?

Arviomuistion perusteella jää jossain määrin epävarmuutta siihen, onko tässä yhteydessä kyse aineellisesta oikeussäännöksestä vai hallintopäätöksestä. Perustuslain vaatimus asian suhteen tulisikin varmistaa ennen säädösvalmistelun jatkamista.

Vuoropuhelu valtion liikennehallinnon ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnittelun kanssa on tärkeä ja kannatettava asia myös maanteiden luokituksen päivittämiseen liittyvissä asioissa riippumatta siitä, olisiko kyseessä nykyisen lainsäädännön (LjMTL 4.2 §) mukaisen menettelyn jatkaminen vai arviomuistiossa esitetty tiesuunnitelmamenettely.

2. Mitä mieltä olette esitetystä suunnitelmasta toiminnallisen luokituksen päivituksen toteuttamiseksi?

Kainuun liiton vastaus kysymykseen olettaen, että toiminallisen luokituksen päivitys tehdään hallintopäätöksellä tiesuunnitelmassa:

Arviomuistiossa maanteiden luokituksen päivitykseen liittyvä tarvittava säädösvalmistelu esitetään toteutettavaksi osana ns. Smart TEN-T direktiivin täytäntöön panemista koskevaa säädöshanketta jo kuluvan vuoden aikana. Arviomuistiossa todetaan tähän liittyen, että huolellisen valmistelun ja valtakunnallisesti yhdenmukaisten luokittelun lähtökohtien varmistamiseksi toiminallisen luokituksen päivitystä ei kuitenkaan kokonaisuudessaan olisi mahdollista toteuttaa vuoden 2022 aikana.

Kainuun liiton näkemyksen mukaan asia tulisi käsitellä, ottaen huomioon huolellinen ja eri näkökohdat huomioon ottava valmistelu, omana säädösvalmistelunaan. Asiaa kytkemistä edellä mainittuun Smart TEN-T direktiivin täytäntöön panemista koskevaan säädösvalmisteluun ei nähdä tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon muun muassa päivitystarpeiden selvittämiseen alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa tarvittava aika ja tämän jälkeen valtakunnallisen tilannekatsauksen muodostaminen asiasta. Säädösvalmistelun ajankohdaksi soveltuisi esitettyä paremmin seuraavan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelun ajankohta, johon mennessä olisi ehditty tarkentaa toiminallisten luokkien määrittelyn periaatteita ja linjauksia.

Arviomuistiossa esitetty maanteiden luokittelun käsittely alueellisissa liikennejärjestelmätyöryhmissä olisi helpompaa ja todennäköisesti sille paremmin soveltuvaa (ottaen huomioon maakuntakaavoitus) kuin yksityiskohtainen maanteiden, katu- ja yksityisteiden rajapintojen käsittely. Maanteiden luokittelun ja edellä mainittujen rajapintojen käsittely alueellisessa liikennejärjestelmätyössä merkitsisi käytännössä kokousmäärän lisääntymistä ja kokousten ennakoivaltuutuksen lisääntymistä ELY-keskuksissa ja kunnissa unohtamatta myöskään hallinnollisten kustannusten (kuulemis- ja vuorovaikutusmenettelyt) ja työmäärän lisääntymistä eri toimijatahoissa.

Arviomuistiossa todetaan, että muulloin kuin tiehankkeiden yhteydessä toteutettavia hallinnollisten luokkien tarkasteluja olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa alueellisina kokonaisuuksina. Tällä tarkoitettaneen myös tapauksia, joissa tarkasteltava maantie sijaitsee esimerkiksi useamman maakunnan ja ELY-keskuksen alueella. Tällaista tapausta ei ole käsitelty arviomuistiossa. Tämä edellyttäneen tarvittavat säädös- ja suunnittelukäytännöt sekä toimivaltaisen ELY-keskuksen määräytymisperusteet.”

- 6) Aluekehityspäällikkö Paula Karppinen on 13.5.2022 antanut liikenne- ja viestintäministeriölle lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta seuraavan sisältöisen lausunnon:

”LAUSUNTO LUONNOKSESTA SUOMEN DIGITAALISEKSI KOMPASSIKSI

1. Kompassin tarkoitus

- Kompassin tarkoituksena on koota digitalisaation ja datatalouden kansallinen kokonaiskuva ja asettaa tavoitteet ja toimenpiteet kohti vuotta 2030. Digikompassin on tarkoitus toimia työkaluna digitalisaatiokehityksen johtamisessa ja ohjaamisessa. Vaikka toimet kohdentuvat etenkin valtionhallintoon, on digikompassin tavoitteena innostaa sidosryhmiä laajalti työskentelemään yhteisen vision ja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vastaako kokonaisuus mielestänne tähän tarkoitukseen? Kuinka kehittäisitte tätä kokonaisuutta?

Lausuntomme

Mielestämme Suomen digitaalisen kompassin tavoitteet ovat erittäin kunnianhimoisia ja kannatettavia. Tavoitteisiin pääsy edellyttää riittävän laajaa sidosryhmäyhteistyötä ja sen organisointia, monien toimijoiden mukaan ottamista, riittävän konkreettisten toimien ja toteutuksen suunnittelua ja koordinoitua sekä riittävien resurssien varmistamista. Toteutus tulee vaatimaan laajaa poikkisektorista yhteistyötä mihin Suomen on tavoitteisiin päästäkseen ja kehitystä eteenpäin ruokkivaan tulokseen päästäkseen pyrittävä ja kyettävä.

Digikompassi on hyvä digihankkeiden priorisoinnin ja kohdentamisen väline. Digisalkku, jolla kootaan yhteinen, säännöllisesti päivitettävä tilannekuva priorisoiduista digihankkeista Suomessa on hyvä työkalu jatkotyöhön, vision ja tavoitteiden toteutukseen, kunhan jatkotyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Digitalisaatiohankkeisiin käytettävissä olevasta EU:n ja kansallisista rahoitusinstrumenteista olisi hyvä saada tietoa digikompassissa määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteyteen kootusti. Tietoa digitalisaatiotoimien, niihin käytetystä rahoituksesta, kehittämistoimista tuloksineen ja vaikutuksineen tulisi saada jatkossa helpommin löydettäväksi ja toimijoiden hyödynnettäväksi.

Maakunnat ja kunnat tulisi huomioida jatkotyössä määrittelyvaihetta paremmin. Kuntien ja alueiden toimijoiden, esim. järjestöjen Innostaminen ja motivointi tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävään toimintaan ei onnistu ilman, että ne ovat vahvasti mukana digikompassin toteutuksen suunnittelussa ja niillä on riittävät resurssit toimia. Poikkihallinnollista tarkastelua eri rahoitusten esim. valtion tukien käyttökohteiden ja niiden tulosten seurannan suhteen on hyvä tehdä entistä tiiviimmin ja tietoa saada kootusti toimijoiden käyttöön.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

- Kompassin taustaksi on pyritty kuvaamaan Suomen haasteita ja mahdollisuuksia digitalisaation ja datatalouden kehittämisessä ja hyödyntämisessä.

Ovatko haasteet ja mahdollisuudet tunnistettu mielestänne oikein? Kuinka kehittäisit tätä osiota?

Lausuntomme

Suomen haasteet ja mahdollisuudet on digikompassityössä tunnistettu ja luonnoksessa kuvattu hyvin. Digikehityksessä mukana pysyminen, sen lisäarvon tunnistaminen ja menestyminen eri sektoreilla vaatii pitkäjänteistä, johdonmukaista ja ennakoivaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Mukana tulee olla niin julkiset, yksityiset kuin kolmannen sektorin toimijat hyvällä roolituksella ja resurssien tehokkaalla käytöllä.

Digipalvelujen kehittämistä, käyttöönottoa ja käyttöä motivoi niiden helppokäyttöisyys ja niiden tuoma lisäarvo. Vaikka yhteiskunnan toimintojen ja teollisen tuotannon prosessien digitalisointi työllistää ja luo työpaikkoja itsessään, tärkeintä ja merkittävintä on niiden yksilöille, yhteisöille ja koko yhteiskunnalle tuoma lisäarvo. Tätä lisäarvoa ja hyötyjä, kuten palvelun järjestäjille koituvia säästöjä ja palvelujen laajempaa vaikuttavuutta tulisi arvioida aiempaa systemaattisemmin ja viestiä tuloksista.

Digitalisaation yksi merkittävä heikkous Suomessa on nopeiden kiinteiden laajakaistayhteyksien kattavuuden puutteet ja toimintavarmojen yhteyksien saatavuus kautta maan. Kansallinen ja EU:n tavoite gigaiseksi päivitettävissä olevan 100 Mbit/s yhteyden saatavuudesta jokaiselle kotitaloudelle vuoteen 2030 mennessä ja vaatii johdonmukaisia ja ripeitä toimenpiteitä. Ilman niitä ja julkista tukea jäävät tavoitteet toteutumatta ja markkinaehtoisen rakentamisen ulkopuoliset alueet vaille kehityksen edellyttämiä yhteyksiä.

3. Tavoitteet

- Kompassi kattaa neljän osa-alueen – osaamisen, infrastruktuurin, yritysten ja julkisten palvelujen kehittämisen – priorisoidut tavoitteet vuoteen 2030. Nämä ovat

vaikuttavuustavoitteita, jotka kuvaavat tavoiteltua yhteiskunnallista strategista muutosta tai vaikutusta. Ovatko osa-alueiden tavoitteet riittävän selkeitä, strategisia ja kattavia teemoiltaan? Kuinka kehittäisit tätä osiota?

Lausuntomme osaamisen osa-alueen osalta

Osaamisen tavoitteet ovat erittäin kannatettavia ja niiden toteutumiseen tulee johdonmukaisella ja ennakoivalla kaikkien yhteiskuntamme sektoreiden toimijoiden keskinäisellä yhteistyöllä pyrkiä. Osaaminen yksi peruspilari digitaalisuuden turvalliselle kehittämiselle ja digitaalisuuden tuoman lisäarvon hyödyntämiseksi.

Osaaminen ja digitaalisten taitojen omaksuminen, taitojen päivittäminen sekä yrityksissä uusien teknologioiden käyttöönotto, toimintaprosessien ja palvelujen digitalisointi ovat merkittävässä roolissa yhteiskuntamme kehittymisessä. Näitä osa-alueita kompassissa on käsitelty kattavasti. Silti koululaisten ja myöhemmin työntekijöiden kouluttautumiselle ja jatkuvalle oppimiselle sekä valmentautumiselle digitaaloissa (mm. medialukutaito) tulisi antaa vieläkin laajempi huomio, tehdä tilaa ja antaa mahdollisuudet varautua tuleviinkin (mm. tietoturva) haasteisiin ja uuhin.

Kansalaisen hyvät digitaalitaidot ja eri palvelujen kehittäjien ymmärrys taustalla olevista prosesseista sekä käyttäjien tarpeista ovat merkittävässä roolissa digitaalisten palvelujen käyttöönoton onnistumisessa. Digitaalisten palveluiden käytössä monipuolinen, koordinoitu ja laadukas digituen tarjonta erilaisissa elämäntilanteissa oleville henkilöille on tärkeä osa onnistunutta yhteiskunnan digitalisaatiota. Digitukea tarjoavien, lukuisten eri tahojen, kuten järjestöt, hankkeet, kunnat, yritykset ja eri viranomaiset, välinen yhteistyö ja sen koordinointi on välttämätöntä. Tämä helpottaisi digituen löydettävyyttä ja helpottaisi digitukea antavien tahojen valmentamisen ja sitä kautta osaamisen vahvistamista. Digituen toimijoiden välisen yhteistyön, digituen kehittäminen sekä digituen helppo löydettävyys tulisi varmistaa jatkossa. Digituen pysyvä rahoitus, toiminnan koordinointiin ja kehittäminen olisi vaikuttavinta tehdä alueille. Samalla tulisi turvata, suoraan tuen tarvisijoiden ja saajien hyödyksi koituva, digituen antajien toiminnan resurssointi pitkäjänteisemmän valtion tuen ja rahoituksen avulla.

Lausuntomme infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Digikompassin yleisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta on ratkaisevan tärkeää, että niihin tähtäävän toiminnan edellyttämä perusta ja infra on kattava ja luotettavassa kunnossa. Kiinteiden tietoliikenneyhteyksien, jotka ovat tietoliikenteen perusta, toteutuksessa Suomessa on jääty jälkeen verrattuna useaan muuhun kehittyneeseen maahan Euroopassa.

Nykyinen valokuituverkkojen rahoitusmalli, jossa etenkin valokuituinvestointeihin vaaditaan myös korkeita kuntarahaosuuksia, ei ole toimiva ja sotii kansalaisten yhdenvertaisuuden periaatteita vastaan. Suomen ei tule arkailla käyttää tietoliikenteellisen perusinfra parantamiseen varattuja RRF-elvytysvaroja vaan nopealla aikataululla hyödyntää ne valokuituinfra kuntoon saattamiseksi siellä, missä sille tavoitteiden saavuttamiseksi on edelleen kipeästi tarvetta,

mutta ei markkinaehtoisesti toteutuksen mahdollisuuksia. Asetetut tavoitteet (Kaikilla suomalaisilla kotitalouksilla ja yrityksillä on mahdollisuus gigabitin tietoliikenneyhteyteen ja 5G-verkko kattaa koko väestön vuonna 2030) ovat kovat eikä niihin päästä, ellei kiinteiden yhteyksien rakentaminen edisty aiemman vuosikymmenen rakentamisohjelmaa ripeämmin. Nyt ulottuvilla (ja kiireellisellä aikataululla sidottavissa) olevat mahdollisuudet tulee käyttää viivyttämättä.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

Tavoitteet on hyvin määritelty ja hyvin kuvattu. Yritykset eivät tule pärjäämään ilman monipuolista TKI-toimintaa eikä ilman Suomea laajempia markkinoita, joille pääsy edellyttää uusien teknologioiden ja digitaalisuuden keinojen käyttöönottoa ja uusien toimintatapojen omaksumista. Tutkitun tiedon hyödyntämiseen, datatalouden arvonluontiin tulee liiketoiminnan kehittämisessä satsata entistä enemmän.

Mikäli Suomeen halutaan lisää datakeskusinvestointeja, tulee Suomea markkinoida nykyistä tehokkaammin datakeskusten sijoittumisen maana ja tuoda alueiden potentiaalisia energiatehokkaita lokaatioita näkyvämmiin esiin. Suomen vahvuuksia ja mahdollisuuksia supertietokone- ja data-analytiikkapalvelujen tarjoajana tulee viedä maailmalle nykyistä vahvemmin resurssein Business Finlandin ja alueiden kanssa yhteistyössä.

Suomen sisäiset ja ulospäin suuntautuvat runkoyhteydet olla kunnossa, kapasiteetiltaan riittävät ja niitä tulee myös täydentää operaattoreiden ja julkisen tahon yhteistyöllä.

Lausuntomme julkisten palveluiden osa-alueen osalta

4. Avaintulokset

- Avaintulokset ilmentävät osatavoitteita, joiden kautta saavutetaan kunkin osa-alueen strategiset tavoitteet. Ne ovat aikaan sidottuja ja kuvaavat konkreettisesti tavoiteltua asiantilaa. Avaintulokset on laadittu vuoteen 2030 nähden. Avaintuloksia toteuttavat konkreettiset toimenpiteet, joita tuleville vuosille on hahmoteltu kompassin liitteessä 1.

Ovatko esitetyt avaintulokset mielestänne kattavia ja tarkoituksenmukaisia? Kuinka kehittäisit tätä osiota?

Lausuntomme osaamisen osa-alueen osalta

Digituen toteuttaminen helposti löydettävissä olevina ja lähestyttävänä palveluina, aidosti lähellä asiakkaita ja tuen tarvisijoita, on olennaista tavoitteiden saavuttamisen suhteen. Kaikille suunnattuja ja digituen antajien taitojen ja osaamisen varmistamiseksi valtakunnallinen kehittämistoiminta ja palvelut ovat hyvä järjestely. Digituen koordinoinnin järjestäminen on kannustavampaa alueellisesti hoidettuna. Digituen antajien resurssit on turvattava.

Digitaaliset perustaitojen varmistaminen kaikille kansalaisille ei tule koskaan täysin onnistumaan. Niille, joille digitaalisten palvelujen käyttö on täysin mahdotonta, tulee kehittää toimivat järjestelyt esim. toisen puolesta asiointin kautta. Turvallisia ja byrokraltaan siedettävät keinot ovat löydettävissä avointen ehdotusten ja kokeilujen kautta.

Lausuntomme infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Avaintuloksissa tulisi näkyä selvästi ratkaisuna myös valokuituyhteydet. Kainuun liitto pitää erittäin tärkeinä kaikkia toimenpiteitä, joilla voidaan edistää luotettavien, suojattujen, tasalaatuisten ja huippunopeiden tietoyhteyksien toteutumista kaikkialle Suomeen. Myös huoltovarmuuden kannalta valokuituyhteys on turvallisin vaihtoehto ja siten osa vahvaa kriittistä infrastruktuuria.

Vaikka Suomi sijoittuukin mobiiliverkkojen kattavuuden ja käytön kansainvälisessä vertailussa hyvin, ei tilanne kiinteiden tietoliikenneyhteyksien kohdalla ole lopullisten tavoitteiden kannalta mairitteleva tai kehitystä varmistava. Valokuituverkot eivät kata vielä läheskään koko maata. Liian monella alueella toimitaan pelkkien mobiiliyhteyksien varassa. Mobiilidatassa nimellisenopeudet eivät toteudu juurikaan luvatus mukaan ja ongelmana ovat nopeuden ja viiveen vaihtelut. Yhteyksien luotettavuuteen vaikuttavat liian monet tekijät. Lisääntyvä taajuuskapasiteetti taajamissa parantaa 5G -yhteyksiä sekä verkkojen suorituskykyä, mutta 5G -yhteyksillä, lupauksista huolimatta, ei mitään todennäköisemmin tulla takaamaan kovinkaan pian, jos koskaan, haja-asutusalueiden huippunopeiden tietoliikenneyhteyksien saatavuutta.

Itärajan tuntumassa on kuitenkin leveä vyöhyke, minne mobiiliverkkojen rakentaminen on rajoitettua ja valokuitu on toimintavarmin tietoliikenneyhteyksien takaaja.

Valokuituyhteydet ovat varmin ja luotettavin tiedonsiirtoväylä suurten datamäärien siirtoon, siksi toimijoiden yhdessä tulee edistää kaikkien Suomen alueiden datatalouden kehittymistä ja investointeja (esim. datakeskusten sijoittuminen ja datapalvelujen kehittäminen) edistäviä datan liikkuvuuden turvaavien valtaväylien rakentamista, esim. Euroopan ja Aasian yhdistävä Luoteisväylän datakaapeli.

Haja-asutusalueiden tietoliikenneyhteyksien merkitys on merkittävästi kasvanut etä- ja monipaikkaisen työskentelyn takia ja maaseutualueiden merkitys korostunut muutenkin viimeaikaisten kriisien myötä. Markkinaehtoinen rakentaminen ei ole kannattavaa harvaan asutuilla alueilla, joten nyt käytävissä olevat tuet maaseudun valokuiturakentamisen edistämiseen olisi käytettävä ilman kansalliselle tasolle aseteltuja esteitä. Näin saataisiin varmistettua harvaan asutun maaseudun vetovoiman kasvu ja pidettyä koko Suomi asuttuna.

Kuntaosuudet poistamalla nykyisen laajakaistarakentamisen ohjelman ehdoista olisi ehdottoman tehokas ratkaisu jouduttamaan verkkojen rakentamista alueille vielä sinne, mihin aiemman laajakaistaohjelman aikana ei valokuitua vielä ole rakennettu. Valtion laajakaistarakentamisen tukiohjelman tulisi ehdoiltaan olla mahdollisimman yhdenmukainen maaseuturahaston tukiohjelman kanssa ja näin yhdenmukaisesti joudutettaisiin Suomelle osoitetun tuen hyödyntämistä. Kuntaosuuden muutos ei kasvata valtion menoja ja suuri osa tuesta palautuu valtiolle verotuloina. Valtion kiinteän verkon tuen kuntaosuuksiin tarvitaan muutos pikaisesti.

Ilman kuntaosuuksien poistamista tai edes kohtuullistamista, Suomen digitaalisen kompassin tavoitetta, että kaikilla suomalaisilla kotitalouksilla ja yrityksillä on mahdollisuus

gigabitin tietoliikenneyhteyteen, on edelleen vaikea saavuttaa. Ilman luotettavaa laajakaistaverkkoa terveyden- ja hyvinvointipalveluiden digitalisaation eteneminen hidastuu, eikä soteuudistuksen tavoitteita saavuteta.

EU:n elvytyspaketin (RRF) tuen nopea hyödyntäminen pitkäaikaiseen ratkaisuun pohjustaa myös tulevaisuuden mobiiliverkkojen rakentamista. Suomelle ei ole eduksi palauttaa tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen varattuja rahoja EU:n kassaan.

Mobiiliverkko ja sen energiankulutus on jopa 1000-kertaisesti valokuituverkkoon nähden. Myös tämä seikka tulisi huomioida valokuituverkon rakentamisen vaikuttavuutta arvioitaessa.

Lausuntomme yritykset-osa-alueen osalta

Tavoitteet yritysten digitaalisuuskehityksen suhteen on asetettu korkealle ja odotukset avaintulosten osalta korkealla, mikä on kannatettavaa. Pk-yritykset ja varsinkin mikroyritykset, joita valtaosa yrityksistä ainakin maamme itäisissä ja pohjoisissa maakunnissa on, tarvitsevat kehittyäkseen hyvän ja kannustavan tuen ja esimerkit. Eri rahoitusinstrumenttien tuella yritysten tueksi on koottava hyvät tukipalvelut jo olemassa olevien lisäksi. Mainittujen eurooppalaisten eDIH (digitaaliset innovaatio hubit) -palvelujen lisäksi tarvitaan kansallisia ja alueellisia DIH-toimintaa /palveluja sekä dataekosysteempalveluja yrityksille uusien teknologioiden ja digitaalisten työkalujen käyttöönoton tueksi.

Lausuntomme julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Valtio tulee jatkossa olemaan myös koko Suomen väestön julkisten sote-palvelujen järjestämisen ja hyvinvointialueiden kustannusten kattaja. Kattavan perustietoliikenneinfran, jonka päälle palveluja on turvallista rakentaa, tulisi olla kunnossa. Valtion kustantaman laajan toiminnan kokonaisuutta ajatellen tehokkaan alueet kattavan tietoliikenneinfran päälle on aiempaa paremmat mahdollisuudet rakentaa saavutettavia, laajoja, kaikkien osapuolien kustannuksia säästäviä, etäyhteyksienkin päähän ulottuvia digitaaliset sosiaali- ja terveyspalveluita.

5. Mittarit

- Digikompassissa mittarit kertovat siitä, onko kehitys etenemässä strategisen tavoitteen suuntaan, eli onko syntynyt tavoiteltua muutosta tai vaikutusta yhteiskunnassa. Mittarit ovat luonteeltaan neutraaleja eli ne eivät itsessään sisällä tavoitetasoa. Mittarit voivat olla määrällisiä tai laadullisia.

- Onko mittarit tunnistettu mielestänne oikein ja tunnistatteko digikompassin liitteessä 1 esitettyjen mittarien lisäksi muita mittareita tai tietopohjaa, jotka olisivat relevantteja mittaamaan digikompassin strategisten tavoitteiden toteutumista?

Lausuntomme osaamisen osa-alueen osalta

Mittareita on tunnistettu ja koottu huomattava määrä. Jotkut mittarit voivat olla hankalia seurata. Mittareiden relevanttisuutta ja seurannan toimivuutta tulee vielä arviointi ja tehdä valintaa seurantaryhmään valittujen tahojen kanssa. Ehdotamme muutamia lisäyksiä harkittavaksi:

- kansalaisille digitukea antavien tahojen lkm maakunnittain ja kunnittain

Lausuntomme infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Mittareita on tunnistettu ja koottu huomattava määrä. Jotkut mittarit voivat olla hankalia seurata. Mittareiden relevanttisuutta ja seurannan toimivuutta tulee vielä arviointi ja tehdä valintaa seurantaryhmään valittujen tahojen kanssa. E

Ehdotamme muutamia lisäyksiä harkittavaksi:

- Valokuitusaatavuus, prosenttia kotitalouksista, maakunnittain sekä kunnittain
- Rahoitetut laajakaistahankkeet maakunnittain ja operaattoreittain (kustannukset, tuen osuus, rakennetut metrit ja liittymien määrä per hanke)
- Käytössä olevien mobiiliverkon tukiasemien lukumäärä (4G, 5G ja 6G) (maakunnittain)
- Käytössä olevien maayhteyksien lukumäärä (runkoyhteydet Suomesta muihin maihin)

Lausuntomme yritykset-osa-alueen osalta

Mittareita on tunnistettu ja koottu huomattava määrä. Jotkut mittarit voivat olla hankalia seurata. Mittareiden relevanttisuutta ja seurannan toimivuutta tulee vielä arviointi ja tehdä valintaa seurantaryhmään valittujen tahojen kanssa.

Ehdotamme muutamia lisäyksiä harkittavaksi:

- Toiminnassa olevien datakeskusten lukumäärä, kapasiteetti ja PUE-arvot

Lausuntomme julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Mittareita on tunnistettu ja koottu huomattava määrä. Jotkut mittarit voivat olla hankalia seurata. Mittareiden relevanttisuutta ja seurannan toimivuutta tulee vielä arviointi ja tehdä valintaa seurantaryhmään valittujen tahojen kanssa.

Ehdotamme muutamia lisäyksiä harkittavaksi:

- Julkisten toimijoiden investoinnit digipalvelujen kehittämiseen vuosittain (lkm, kustannukset)
- Julkisten asiointipalvelujen asiakasmäärät vuosittain, lisäys
- Asiakastyytyväisyys keskeisimpien julkisten palvelujen käytössä
- Hyvinvointialueiden tarjoamien sähköisten asiointipalvelujen käyttäjämäärät vuosittain

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

- Digikompassin tavoitteiden toteutumista ja Suomen digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kokonaiskuvaa seuraa ja ohjaa ministerityöryhmä. Seurantaa toteutetaan ja hallinnonalojen yhteistä toimeenpanoa edistetään digitoimistossa.

Digikompassin tuloksellisuutta seurataan vuosittain avaintulosten ja toimenpiteiden toteutumisen kautta. Tavoitteena on kehittää seurannan tueksi eri hallinnonalat kattavaa tilannekuvaa, joka pitää sisällään keskeiset digitalisaation ja datatalouden hallitusohjelma- ja kehittämishankkeet (digisalkku). Digikompassin tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arvioinnista saatavaa tietoa voidaan käyttää resurssien kohdentamisessa ja toimenpiteiden ajoittamisessa.

Miten kompassin seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia voisi vielä kehittää kompassin yhteiskunnallisen kokonaisvaikuttavuuden tunnistamiseksi?

Lausuntomme

Olisi toivottavaa, että digikompassin tavoitteiden toteuttamiseen ja sen seurantaan sekä vaikutusten arviointiin kutsuttaisiin mukaan pysyvämminkin myös maakuntien (liittojen, ELY-keskusten, hyvinvointialueiden ja kuntien) edustajat. Tuloksellisuutta tulisi seurata kompassin osa-alueittain ja niiden sisällä teemoittain. Maakunnissa liitot ja ELY-keskukset ovat rahoittaneet ja tulevat rahoittamaan alueillaan EU-ohjelmien tuella sekä muulla rahoituksella merkittäviä digitaalisuushankkeita ja toimia, joiden yhteensovitus kansallisten toimien kanssa on tärkeää. Mukaan kompassin toteutuksen seurantarajoihin tulisi kutsua mukaan kunkin sektorin kehittämisen alasta vastaavia poliitikkoja, jotta heille kertyisi konkreettista tietoa tulevia linjauksista ja rahoitusta koskevaa päätöksentekoa varten.

On syytä hyödyntää jo olemassa olevia teemaryhmiä, kuten ministeriön ja Traficomien sekä laajakaistayhteysryhmien ryhmä. Tapaamisia sekä yhteistä laajakaistahankkeiden valmistelua viranomaisten kesken on tehty toistakymmentä vuotta. Ryhmä keskittyy yhteen keskeiseen digikompassin osa-alueeseen eli laajakaistarakentamiseen ja sen toteutukseen alueilla. Ryhmää ja sen tapaamisten kokoonpanoa voi laajentaa aina tarpeen mukaan. Suomi on pitkä ja erilaisten olosuhteiden maa, on hyvä koota näkemyksiä ja kokemuksia eri puolilta Suomea, mikä tuo lisäarvoa digitaalisuuden kehittämiseen. Sidosryhmätyö eri teemoista on erittäin kannatettavaa, työpajatyöskentely tehokkaasti fasilitoituina on hyvä tapa koota eväitä kehittämiseen laajemminkin. Uusien kehittämisen kohteita nousee varmasti jatkuvasti esiin, Suomen on hyvä toimia johdonmukaisesti ja ennakoivasti mahdollisimman monet sidosryhmät ja kaikki alueet mukana.

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Jatkotyön ja tavoitteiden saavuttamisen kannalta erittäin tärkeää on, että ei yksin digikompassin valmistelussa, yhteisen vision ja tavoitetilan määrittelyssä vaan myös tilannekuvan päivittämisessä, digikompassin osa-alueiden tavoitteiden edellyttämien toimien suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa mukana ovat tiiviisti eri alojen ja alueiden toimijat. Yhteistyö on toistensa ymmärtämistä, yhteisen edun löytämistä, sen eteen toimimista ja eri tasoilla ja tahoilla tehtävän työn yhteensovittamista.

Luonnoksessa on asioita nostettu laajasti ja monipuolisesti esiin ja asetettu kunnianhimoisia tavoitteita. Tärkeä on määritellä jatkossa konkreettiset toimet ja vastuut yhdessä sidosryhmien ja eri toteutustahojen kanssa.”

Lisätietoja lausunnoista nro 1-5 suunnittelujohtaja Sanna Schroderukselta, puh. 044 710 0873 ja lausunnosta nro 6 aluekehityspäällikkö Paula Karppiselta, puh. 044 710 0867 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallituksen päätös

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus merkitsi lausunnot tiedoksi.
